

84 (2=411.2/6
M-392

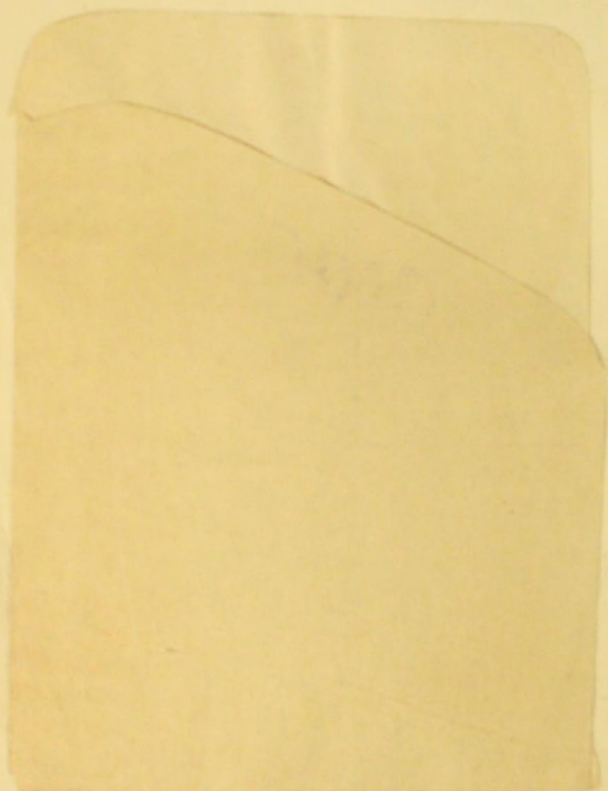

В. Мадковский

ЎЛГЕРЛЕР

ГОРНО-АЛТАЙСК — 1957

-3060-
-1047-

Р2
D1-392
Вл. МАЯКОВСКИЙ

ЎЛГЕРЛЕР

Алтай тилге Вл. БУЧНИК көчүргөн

✓
D
190185 ✓

Горно-Алтайская
область
БИБЛИОТЕКА.

ГОРНО-АЛТАЙСКИЙ
КНИЖНЫЙ ИЗДАТЕЛЬСТВО * 1957

Книга объявлена в аннотированном тематическом плане Горно-Алтайского книжного издательства за 1957 год, порядковый № 11.

БАЖАЛЫКТАР

Коммунистический партия	3
Владимир Ильич Ленин	5
Сол марш	7
Поэт ишмекчи	9
Владимир Ильич	10
Улай ла жуундап тургандар	12
Жакшылашканы	13
Жаңы мылтыктар аларыс	14
Эң артык үлгер	16
Жакшы	18
Он жылдыктың кожоны	24
Казань	26
Кем болор?	28
Американецтер кайкажат	34
Кузнецкстрой керегинде ле Кузнецктин улузы керегинде куучын	36
Аштын тужумине марш	38
Советский паспорт керегинде үлгер	40

Алтын Азия

КОММУНИСТИЧЕСКИЙ ПАРТИЯ

(Поэмадан алган Һэҗк)

Улудан улу
 партия
 деп сөсти
Яңыдан
 яркындалтарга турум.
Яңыскан!
 Кемге оа керектү?!

Яңыс кижиниң үни
 чыйкылдаштаң да чичке.
Кем оны угар?
 Јук ле эмегени!

Ол до
 базарда эмес,
 Јуукта болзо.

Партия—
 оа
 чичке ле араай
Үндерден бириккен
 ийделу Јоткон,
пушкалардын
 адыжынаң
 кулак Јарылгандый,
оноң
 оштүниң
 шибеези оодылат.

¹ „Владимир Ильич Ленин“ деп поэмадан.

Партия—
 ишмекчи класстың бел-арказы.
 Партия—
 бистин ижистин бчпбйтдн оды.
 Партия—менин
 сок жаңыс чындык ибкбрим.
 Бүгүн садучы мен,
 је эртен
 каандыктарды картадан кыарым.
 Партия дегени—
 ол
 класстың меези,
 класстың кереги,
 класстың ийдези,
 класстың магы.
 Партия да Ленин—
 игис карындаштар,—
 эне историяга
 кемизи баалу?
 Ленин дегенисте,
 партия деп бодойдыс,
 партия дегенисте,
 Ленин деп бодойдыс.

(1924)

ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН

(Поэмалардан алган үзүк¹)

Республикага
 Ленин жокко
 куч болор.
 Оны солуур керек—
 је кемле?—
 Канайда?—
 Клапту тѳжѳктѳ
 анданып Јадарга
 болор!

¹ „Владимир Ильич Ленин“ деп поэмалар.

Балдар
 жаандарла
 тең баскылайт—
тра-та-та-та-та,
 та-та-та-та.

„Бир,
 эки,
 уч!
Пионерлер бис.
Фашисттердег жалтанбайдыс,
 жыдага удура барарыс“.
Европаның јудуругы
 калас кбдүрилген.
Күзүртле оорды туй базадыс.
 Кайра!
 Тийбе!

Керек дезе
 Ильичтин блүми де
улудан улу
 коммунист-төздөчи
 болды.

(1921)

СОЛ МАРШ

(Матросторго)

Маршла элбеде بازیгар!
Кериш-копко јер бербегер.
Тым, ораторлор!
Слердин
сбздөр,
ибкөр маузер.
Адам ла Еваның јаны аайыпча
биске јадарга болор.
Ложон историяны арыда минерис.
Сол бут!
Сол бут!
Сол бут!

Эй, көк чамчалулар!¹
 Жүзүң барыгар!
 Теңистер кечире!
 Эмезе
 рейдтеги² броненосецтердин
 кильдери³ мокойо берген бе?!
 Керек болзо,
 тиштерин ырсайтып,
 британский каракула огургай.
 Коммуна качан да жеңдиртпес.
 Сол бут!
 Сол бут!
 Сол бут!
 Анда
 туудый түбек ары жанында
 жаркыңду кун чалыгалак.
 Ачана учун,
 талайдый шыра учун
 миллион алтамла тибиреде алта!
 Жалдаган бандаларла курчагай,
 болот эмиктий толголгой,—
 Россия Антантага бактыртпас.
 Сол бут!
 Сол бут!
 Сол бут!
 Шонкор көзинин оды бчөр бб?
 Эскизин элтертип отурамыс па?
 Телекейдин
 тамак-бакпырынан
 пролетариаттын сабарларын бек туттыр!
 Баатыр төжигле ичкеери!
 Тенерини флагтарла бүрке!
 Кем анда оң бутла базат?
 Сол бут!
 Сол бут!
 Сол бут!

(1918)

¹ Көк чамчалулар—матростор; олар көк чамча кишетениселг улам, Маяковский оларды онойун адайт.

² Р е й д—керептер турарга энту жер.

³ К и л ь—керептин түбинин чике ортозыла сымдай барган брус.

ПОЭТ ИШМЕКЧИ

Поэтке алгырыжат:
„Сени иште көргөн кижн.
А үлгерлер ол не?
Одор неге де турбас!
Иштеерге, байла, күчиг де јетпес“.
Айса болзо,
биске
иш
ончо керектерден јуук.
Мен база фабрика.
А трубаларым јок болзо,
айса,
меге
трубалар јокко оной уур.
Мен билерим—
куру сөстөрдн сүүбейдигер.
Иштеер де деп, агапты кезедигер.
Је бис
агаштан неме эдер устар эмес пе?
Улустын сагыжын түзөдип јадыбыс.
Айдары да јок,
балыктаары—күндүлү иш.
Шүүндн чыгара тартарыг.
Шүүнде дезе балыктын көбин!
Је поэттердин ижи—база күндүлү—
балыкты эмес, тынду улусты тудары.
Көрүк јанында терлеп турары,
шыркыраган темирди кадырып салары—
сүрөөн Јаан иш.
Је иштебейт деп,
кем айдар бисти?
Улустын мезин тиле бндөйдис.
Кемизи бийик—поэт пе
эмесе
улусты аргалу јадынга баштаган
техник пе?
Экүлезн.
Јүректер—ондый ок моторлор.
Кижинин санзазы—ондый ок чүмдү двигатель.
Бис теп-теп.
Ишмекчи јондо иккөрдөр.

Пролетарийлер,
Жүк ле кожо бис
телекейди кееркедерис,
марштарла торгултып бастырамыс.
Түгенбес сөстөрдүн бектенип аламы.
Иштенер керек!
Иш бачым ла жаны,
Тилгерек улусты —
теерменге!
Теермендеечилерге!
Куучындарының суузыла
теермен таштарды эбирзин.

(1918)

ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ

Мен билерим—
революцияларды
геройлор эткилебейт.
Геройлор керегинде чөрдөк—
интеллигенттердин куру кейи!
Je бистинг Ильичке
макты
кожондо чүмдөбей
кем артатан эди?
Мее жогынап буттар—не де эмес.
Мее жогынап
колдор иш те бүүдүрбес.
Бажы жок телекей
ары-бери
ташталып турган.
Жуу-күкүрттин табыжы угулиц,
бисти
олумге саткылаар тушта,—
телекей үстүнде
керсү башту
Ленин туруп чыккан.
Жерлер десе
турар жерине табышкан.
Кандый ла сурак—жарт.

Аайы жок немеде
 эки башка
 телекей
 иле
 көрүнип келген.
 Бирузи—
 ичтери чарбак байларлу.
 Экинчизи—
 жана баспас ийделу—
 миллиондор улусты бириктирген.
 Бийик туудый
 көдүрилген.
 Бис эмди
 жастыра этпезис.
 Кемди жалмаарын билерис!
 Кемниг
 сөбкөториле
 базып барарын
 буттарыс бистинг билер.
 Алаанзышка ла ыйга
 жер бисте жок.
 — „Сагып алаалдар“ — дешпегер!
 Кемдерди
 кыра адарын
 колдорыс бистинг билер.
 Олжодо албаты кыйналган
 кажы ла жерде,
 орттөрлө жерди ышталтып,
 бомбадый жагыланат
 ат-нере:
 Ленини!
 Ленини!
 Ленини!
 Бу үлгерди
 юбиярды¹
 мактаарга учурлабадым.—
 Мен
 Ленинде
 телекейдин будумжизин,
 бойымнын будумжимди
 кожонго мактайдым.

¹ Ю б и л я р—иштеп келген жылдыгын темдектеп байрамлаган кижиле эмесе учреждение.

РКП-нин беш айры чолмонду
кеми жок телкеми алдында—
бу керегинде
кожоидобогон болзом,
поэт деп мени кем айдар.

(19)

УЛАЙ ЛА ЖУУНДАП ТУРГАНДАР

Тунди солуп, тап жук ле атса,
аайы жок кбп улус чуркуражат:
кем глав,
кем ком,
кем полит,
кем просвет жаар,
албаты ишке таркажат.
Турага жук ле кирип барганда,
чаазын керектер жааштый урулат:
эң учурлу дегенин
бежен кире талдап алала,
ишчилер жуунга бачымдайт.
Кирип келерин:
„Менин сурагымды уккай не?
Баскындаганым сўрекей удаган“.—
„Тео ло Гуконнын бириккенине
Иван Ваныч жуундап барган“.
Жус тепкишти брб-төмдөн базарын.
Ак-жарык та кўўниге тийер.
База ла:
„Час бажында келзин дешкен.
Жааныс жуундайт:—
Губкооператив бир шил
чернила аларын шўўжет“.
Час бажында
качы да,
секретарша да жок—
текши ээн!
22 жашка жетире калык-жон
комсомолдын жууныва жүре берген.
Мендий бараксан, тўнди тўн дебей,

җети кат туранын үстүнә катан ла чыгат.
„Нәкәр Иван Ваньч келди бе?“ —
„А-бе-ве-ге-де-е-же-зе-комнын
јуунында туружат“.
Ачынган бойынча,
јолој каргышту сәстәр айдынын,
јуунга
салкын кентү кире кондым.
Је мында
нени кәрдим:
Јарым улустар отурат.
О, көк јарамас!
Арткан Јарымы кайда барды?
„Кезип салган!
Олтүрген!“—деп,
кыйгырып, шакпырап турдым.
Бу коркушту керектен санаам чыгат.
Је секретарьдын
табылу үнин угадым:
„Олор эки јуунда катан туружат.
Күнине
јирме кире јуунда
бис туружар учурла.
Онын учун үзүлерис те Јолду!
Каборто сыныс мында,
артканы дезе—
анда“.
Јүрексигениннен уйуктап болбозын.
Эрте таң.
Танды уткуп, мынайып санангам:
„Ончо јуундарды
токтодорго амадап,
база ла бир јуун болзо кайдат!

(1922)

ЈАКШЫЛАШКАНЫ

Калганчы франкты ооктоп,
автого отурдым.
—Марсельге канча часта?—

Париж
 бастыра бойынын
 жаражыла
 мени уйдежип,
 кийинимде артат.
 Айрылыштын жажы,
 көскө кел,
 жүрегимди
 сүрекей
 жымжак эдип ий!
 Москвадый жер
 жок болгон болзо,
 мен
 Парижте жадып,
 өлбө эдим.

(1925)

ЖАҢЫ МЫЛТЫКТАР АЛАРЫС

Жыдазында флажокту
 жаңы мылтыктар аларыс!
 Адучы
 кружокторго
 кожондоп барарыс.
 Тен
 тур!
 Бир!
 Эки!
 От-
 ряд,
 ич-
 кее-
 ри!
 Жоткон-жуу
 такып келзе,—
 бис шыкап ла адып
 билер учурлу.
 Сен
 бас
 ты-
 гы-
 да!

Чи-
ке
шы-
ка!
Черулерин жууга ийзе
бистин орооныс, —
ончо жуу-согуштарда
санитарлар
болорыс.
Кем-
кем
шыркалатса,
бойыстын
жериске
жетирип
саларым.
Табыш жок кайуда
тым базарыс,
агаш-
ташта жажынган
оштун табарыс.
Бистин
улуска
болужып берерге,
тунг-
тужиле
оңолап
келедим.
Лыдазында флажокту
жаны мылтыктар жалтырайт.
Адучы
кружокторго
кожондоп барадыс.
Тен
тур!
Бир!
Эки!
От-
ряд,
ич-
кее-
ри!

(1927)

ЭНГ АРТЫК ҰЛГЕР

Аудитория!¹
кадалгак
сурактар берет,
запискалаар ажыра
мени туй базарга кичеенет.
—Нёкбр Маяковский,
энг артык
деген
Ұлгереерди
кычырып беригер —
Столго тайанып,
сананадым:
Кандый
Ұлгерди
талдап алар?
Айса, ологро
мынызын,
айса,
онызын кычырар?
Эски
Ұлгерлерди
собурып турганчам,
зал
унчукпай
сакып отурат,
„Северный рабочий“²
газеттин
качызы
меге
араай
айдат...
Поэтический кемимвен
мен
астыгып,
тон өткүре тын
кыйгырып айттым:
—Нёкбрлөр!
Кантоннын
ишчилери ле черүзи

¹ Аудитория — мында: лекцияны угуп отурган улус.

Шанхайды
алды!—
Таланы
алаканла
уужап тургандый,
колчабыжу
сурекей тыгыды.
Беш,
он,
он беш минут
Ярославль кол чабынды.
Чемберленниг
бастыра
ноталарына
каруу берип,
шуурган шуурыйт деп
билдирет,
ол Китайга барат,—
дредноуттар болот оосторын
Шанхайдан
туура
эдет.
Бастыра
коомой
поэтический улгерлерди,
поэтический
эн артык макты,
Ярославль
мынайда
колчабынып турганда,
тегин
газетный жетируге
тунгдебезим.
О, ишмекчи билени
там ла
бек эткедий
онон жаан
ийдени
кайдан табарын?!
Таныш эмес,
же жуук
кыдат ишчилерге,

190285

Сарју эдеечи ле бѳс согоочы
ярославец,
колыг чабын.

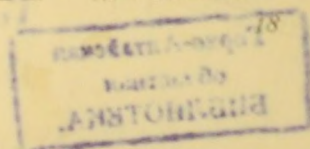
(1927)

Ј А К Ш Ы

(Поэмадан алган јузук)¹

Мен
Јер-телекейди
бастырамына
шыдар
эбирип келдим,—
Јурѳм де
Јакшы,
Јадарга да
Јакшы.
Јуучыл, экинду
бистинг биледе
оног до артык.
Ором јыландый
тыйрыйат.
Эки Јандай
туралар.
Ором—
мениг.
Туралар—
мениг.
Кѳзнѳктѳри
ачык
магазиндер
тургулайт.
Кѳзнѳктѳрдѳ
аш-курсак:
аракылар,
фрукталар.
Чымылдардан
Јука бѳс Јажырат.

Ј А К Ш Ы* деп поэмадан.

Сырлар
 ару жадыры.
 Лампалар
 жаркындалат.
 „Баалар
 жеңилген“.
 Мениң кооперациям
 тыгыйт,
 жаранат.
 Бистинг колыстагы
 акча
 буржуйларды
 согот былча.
 Бичиктерлу
 көзүңк жанында
 урус көп.
 Поэтический облукте
 мениң
 оббкөм.
 Мен сүзүндим—
 ол
 мениң ижим
 республикамның
 ижине
 кожулып жөмбөт.
 Калың шиналар
 тозунды
 буркуратты,—
 мениң
 автомобилимде
 мениң
 депутаттарым.
 Кызыл турага
 баргылайт жуунга.
 Мениң
 Моссоведимде
 ургулебей
 иштегер.
 Кызыл чырайлар.
 Колмылтык
 беленде.
 Мениң
 милициям

мени
 чеберлейт.
 Он жаны жаар
 барзын деп,
 жолды көргүзет.
 Он жаны жаар
 баргамда,
 жакшызы сүрекей.
 Сүстүүмде
 тенери—
 көк
 торко.
 Мындый жакшы
 качан да
 болбогон!
 Төнгөзөктый
 булутты
 лётчиктер ажыра учты.
 Ол
 лётчиктер менин.
 Мен,
 агаш чылап, туруп алдым.
 Олор жууга
 баргажын,
 эрчимдү
 тартыжар.
 Газетти көрдөдүм:
 Венецтер¹—эрден эрлер!
 Буржуйларды
 кийиннен
 диезиле
 тепкилейт.
 Ларгыны
 өртөйдилер.
 Зер
 гут!²
 Чаазыннын шылырты өткүрө
 өрт
 күйет.

¹ В е н е ц т е р э р д е н э р л е р !—Маяковский мында Ве на городтын ишмекчялеринин 1927 жылы июль айда болгон пос станиези керегинде айдат.

² З е р г у т (и е м.)—сүрекей жакшы.

Прокурорлор
тырлажат.
Кандый жакшы!
Баштаны
статьяда
кѳп кезедѳ.
Олор карылзын!
Кезедедилер бе?
Жакшы.

Менин жанымча
полктор
ѳдѳт.
Барабанды
тыгыда
жуучылдар
согот.
Буттары
бек,
баштары
бийик.
Кызыл чолмондулар
барат,—

пушкалар
тартылат.
Базыдымды
маршка
келиштирип алдым:
слер-
дин
ѳш-
тѳ-
гер—

ме-
нин
ѳш-
тѳум.
Тийгилейт пе?
Жакшы.

Талкандай
согорыс.
Ыш
бурлап
жат.

Кейди чеберле.
Пых-дых,
быкылдайт
менинг фабрикаларым.
Сен,
машина,
јажына токтобой—
Јаңыланып,
күркүре,—
менинг
комсомолкаларыма
ббсти
кбптбг эт.
Јанында садта
эзин
сокты.
Се-
руун
эзин-
ле
от-
тим.
Кан-
дый
Јак-
шы!
Городтыг ары јанында—
јаландар.
Јаландарда—
деревнелер.
Деревнелерде —крестьяндар.
Сагалдары—
сибиргилер.
Орбкбндбр
отургылайт.
Кажызы ла
сүмелү.
Кыра сүрет,
улгерлер
чүмдейт.
Кажы ла јуртта
эртен турадан
иш јузун-јузур.

ОНҖЫЛДЫКТЫН КОЖОНҖЫ

Адмирал шилемир,
барон
 ло пан
он алты
 таладан
биске табарган.
Пушка
 французский,
английский танк.
Антанта дезе—
ада актарга.
Бистинг
 Советский
орооныс тартышкан,
гранаттар
 табыжыла
күндер торгулган.
Тоношко кычырбайт
бистинг тартыжыс,
кыраны,
 заводты
коруп турубыс.
Деревнеден, шахтадан
улус жуулган,
бийтеп,
 самтырап,
курсак жок
 согушкан.
Кызыл чолмонду
боро шлемдулер
актардын уурине:
Тур!—
 дегендер.
Деникинди улдап,
Махноны
 соктыбыс,—
оскөзин де
 онойдо
жалмай согорыс.
Крымга качкан

актар
 чачылган.
Кызыл Черубис
 женүде
 тынган.
Ишмекчилер
 Јүреги,
крестьяндар
 Јүреги,
 женүни
 кожуп,
черубиске бирикти.
Леткер жууктады деп,
биске айткажын,
Јүс миллиондорло
туруп чыгарыс.
Жаңы Јорукка
жерди селендеде
Кызыл пехотанын
дивизиялары кирер.
Буденныйдыг
 черузи,
берген чертин ундубай,
тартышка ичкеери
сыр-манла
 барар.
Буржуйлардыг
 Жаңы
курчуларына удура
кызыл
 шонкорлор
тегерини буркеп алар.
Кызыл
 Черубис,
жуу-согушта
чактын чакка
тыгы
 ла мактаал!

(1928)

КАЗАНЬ

Эски,
 тыйрык
 Казань
 турат.
 „Шурум,
 бурум...“ —
 суу
 шуулайт.
 Шулу карла
 полды кирлеп,
 улус
 коридордо
 чуркуражат,
 керекту кыпты
 бедирегилеп,
 төрөл тилеле
 куучындажат.
 Бирүзи
 Јенине Јоткүрп,
 кемзинген
 кирди.
 Мен уткуйдым
 Јагы ибкбрди.
 Мен тилдерди
 Јакшы билбезим—
 норвежскийле де,
 шведскийле де айт.
 Татар кирет:
 „Мен
 татарлап
 „Сол маршты“
 кычырайын“ — деп
 айдат.
 Экинчизи кирди.
 Тостойгон Јаакту.
 Кармандарынан
 нени де бедирейт.
 „Мен—
 мариец.
 Слердин
 маршты

марийский
 тилле
 кычырайын*—дейт.
 Олор барарга
 тышкаары ууланды.
 Учунчизи
 јабыс эжикте
 олорды уткуды.
 „Слердин
 марш—
 бистин марш.
 Мен—
 чуваш,
 уксагар деп
 сурайдым,
 слердин маршты
 чуваштап кычырадым...“
 Ялдарды мен
 чүрмеш чачынан
 туткамдый,
 —Туругар,
 тозундабагар!—деп айдадым,
 „политика“ деп
 эди јок сбсти
 бойымнын колымла
 тудуп
 сыймайдым
 Уралдыг тожына
 јапшынын јаткан,
 шыра-тубектен
 айрылбас албатылар
 культуранын шибеезин
 јенип аларга
 эжиктен
 кирип алдылар.
 Јантык,
 тыйрык
 Казань
 турат.
 „Шурум...
 бурум...“—
 суу
 шуулайт.

(1928)

К Е М Б О Л О Р ?

Менин жажым Жаанап клееди—
он жети жашка жедерим.
Ол тушта кайда иштеерим,
кандый ишти будурерим?
Столярлар ла плотниктер—
сүреен керектү ишчилер!
Мебель эдери куч неме:
баштап

бис

тоормош аладыс,
узуу ла түс досколор
оног жарадыс.

Ол досконы

мынайда

узанатан стол

кыпсайт.

Ондый ишке

кирее

чек кызыл берген.

Струш

колыста—

иш база башка:

булдыр, будак

жок болзын—

оны түзеде жандап салак.

Сары жараш такпайлар

ойноорго биске жараар!

Je биске

тегерик шар

керек болгондо,

токарный станок бар—

жазайдыс ондо.

Эптү буттарлу

стол, отургушты

бистин кажыбыс ла

эдип туру.

Столярга жакшы,

Je инженерге—

торт эмей.

тура тудуп барар эдим—

мени үретсиндер.

Кандый тура
 керек эди,
 ондыйын башка
 жураар эдим.
 Эг жаан неме—
 жакшынак тураны
 жазап,
 келиштире
 журап алары.
 Мынызы
 алды болор—
 фасад деп адалат.
 Мыны
 ончо улус ондоор:
 бу—ванна,
 бу дезде—сад.
 План белен,
 эбиреде
 јус иштер
 мун кижиге.
 Стройкадагы агаштар
 тенериге ууланган.
 Ижи уур јерде
 ондо
 машина иштейт,
 уур бел агашты
 такпайдый кодурет,
 бек кирпичтерди
 дрб экелет.
 Туранын устин талала јапкан—
 тура белен,
 јабузы да бар.
 Жакшы тура,
 жаан тура,
 кажы да јанынан ајыкта.
 Эмди мында балдар
 эптү, жакшы јадар.
 Инженерге жакшы,
 је докторго—
 торт эмей.
 Балдар эмдеп барар эдим,—

Мени Ұретсиндер.

Балдардын

оорузын

эмдейдим мен,—

онон артык иш кайдан келетен?

Мен Петяга келерим,

мен Поляга келерим.

„Жакшылар ба, балдарым!

Слердин кемигер оору?

Кандый жүрүгөр?

Оорыбайт па ичигер?“

Тилдеринин учын

очка өткүрө

менин көстөрүм

аярып көрөр.

„Колтугардын алдына, балдар,

бу градусникти тургузаар!“

Сууе берген балдар

градусник тургузадылар.

„Слерге

Жакшы болор—

порошокты жизегер,

суйук эмди

калбакла

эмештен ичигер...

Слерге

Жадып уйуктаар керек...

Слерге—

ичке компресс эдер,

ол тушта

тойго

жетире

ончо оорулар жазыла берер.

Доктордорго жакшы,

же ишмекчилерге—

торт эмей,

мен ишмекчи болор эдим,

мени Ұретсиндер.

Тураар!

Барыгар!

Гудок кычырат—

заводко улус жуулат.

Албаты мында—ротага шыдар,

Je трамвайда—

торт эмей.

Кондуктор болуп иштеер эдим—
мени үретсиндер.

Кондуктор

жаантайын жорукта—

жаан тере сумка жалмашта,
ол кере ле тужине
трамвайла жоруктап жүрет.

„Жаан улус ла балдар,

билеттер алыгар,

билеттер жүзүн-жүзүр,

керектүзүн талдагар,

жажылы да,

кызылы да,

чапкыры да бар!”

Бис рельстерле

түрген барадыс.

Трамвай токтой түшкенде,

чыгып аладыс,

койу агаш жанында

күнге жылынадыс.

Кондукторго жакшы,

Je шофёрго—

торт эмей.

Шофёр болуп иштеер эдим—
мени үретсиндер.

Түрген машина

күркүрөп учат.

Мени жакшы шофёр деп,

улус айдыжат.

Слерге кайдаар керек?—

онызын ла айтсагар.

Рельстер жогына

оноор

машинам апарар.

Машина

мантап,

күүле-

ди:

„Жол-

дон

кеде-

ри!

Шофёр болорго жакшы,
Же лётчикке—

торт эмей.

Лётчик болуп барар эдим—
мени уретсиндер.

Бакка бензин урала,
пропеллерди иштедедим.

„Тенериге, мотор, апар,
жабыс жердин ордына
коштой куштар учкулагай“.

Жаштан, мөндүрдөн
жалтанбас

керек.

Жаан эмес булутты
эбиреде мен учтым.

Талайларды кечире
кеткин куштый жүргөм,

куучын-эрмек жогынап
бийик тууны ажадым.

„Бистен сүрөөн ыраакта
ай

ла жылдыстар,
мотор,

бисти сен

жылдыстарга,

айга апар*.

Лётчикке жакшы,

Же матроско—

торт эмей.

Матрос болуп барар эдим—
мени уретсиндер.

Бөрүгимде жараш лента,
якорьлор—

матроскамда.

Бу ла жайда теги стерле
мен жоруктагам.

Мендий чыйракка куйунип,
толку, темей анданадын,

реяларга, мачтага

мен женил чыгадым.

Куйунду салкын, токтоп кал,

Јаан Јоткон, Јоголып бар,—

Түштүк

полюсты

ачарым,

Түндүкти

быжу табарым.

Бичикти кычырып,

лаптап сананзаң—

ончо иштер Јакшы,

Јараганын

таадазың!

(1928)

АМЕРИКАНЕЦТЕР КАЙКАЖАТ

СССР-ди

ыраак Јараттан

кемјип,

көстөриле јип түгезе,

сабарлар бажына туруп,

көс тө Јумбай,

мүүс очка өткүрө

Америка көрөт.

Бу кандый

сан башка укту улус

анда, ыраакта,

стройкалар көдүрөт?

Кандый да бешжылдыкты

таап,

эмди оны

4 жылга

бүдүрөт!

Ондыйларга

американский кемјүлө

Јууктап болбозың.

Олорды

долларла да,

акчала да мекелебейт.

— је олор

бар-јок

бастыра ийдезиле

„Төрт
 жылдын бажында
 мында
 болор
 город-сад!“
 Чыкту
 соокко
 ишмекчилер
 корчойыжып
 отургылайт,
 сууга
 өткөн
 калашты
 карагуйда
 чайнагылайт.
 Же аштаган улустын
 шымырты
 тамчылардын
 табыжын
 тундурат:
 „Төрт
 жылдын бажында
 мында
 болор
 город-сад!
 Айуларды
 жыштан сүрүп,
 мында
 иштер башталар,
 шахталарла
 жерди
 өдүп,
 „Гигант“
 көмүр казар.
 Буу,
 тыныда
 күүле.
 Мында
 стройкалар
 стенедий турар.
 Бис
 камыскан оттор
 мартенде

Сибирьди жарыдар.
 Биске
 жакшынак
 аш-курсак
 толо берилер.
 Байкалды ажыра чбйүлген
 тайга тескерилеер*.
 Ишмекчининг
 шымырт-куучыны
 карануйда тыгып турат,
 оной ары
 жылыып барып,
 жүк ле
 „город-сад“ дегени угулат.
 Советский
 орооныста
 мындый улус
 барда,
 мен билерим —
 город
 бұдер,
 мен билерим —
 сад
 чечектелер!

(1929)

АШТЫН ТҮЖҮМННЕ МАРШ

Бийик түжүм бскурерис, —
 Жерис,
 уч катап
 көп бер!
 Күндүлү нөкөр,
 аштын түжүми,
 бери биске кел!
 Бирден,
 экүден
 темей терлебеске, —

колхозторго,
 артельдерге,
 карындаштар,
 биригеер.
 Бистин јерис сүреен јакшы,
 коомой деп кем айдар,
 је арыш саларга
 оны ажындыра
 сүрүп алаалдар.
 Ачаналу жылдарда
 тиштерис тарсылдап јатканча,
 каргышту
 трехполканы¹
 јок эдин чачалы.
 Каршучыга
 бажыла
 блум белетейдибис.
 Јаландардан
 кулакты ла
 чдп блбгди јок эдерибис.
 Складтар ичин јуунадарыс.
 Калас јерге
 тракторлор
 јаашка
 татабазын деп,
 ончобыс каруулу болор.
 Омок эзинге
 соктырып,
 јаландар
 науканы бдбр.
 Агроном,
 бисле најылажып
 колун бер,
 нбкбр!
 Оны
 коомой кичеерин
 јерис
 күүнзебейт, —

¹ Трехполка (трехполье) — јалан ижинин сондоп калган эп-сүмези; азыйда кыраны үч јаланга блдуйле, олардын кажызын ла озо баштап јалаган ашла, оной жылдам ашла үреидей-тендер. үчүнчи жылда десе парга артызатандар.

озочыл иш-жорукка,
комсомол, сен белетен.
Жокту журтла
айрылыжып,
Жокту кижн, турзаң!
Америкала
акалажып,
СССР, барзаң!
Бийик тўжўм бскўрерис, —
жерис,
уч катап
кўп бер!
Кўндўлу нўкўр,
аштын тўжўм,
бери биске кел!

(1929)

СОВЕТСКИЙ ПАСПОРТ КЕРЕГИНДЕ ЎЛГЕР

Мен бюрократизмди
бўрудий
кемирер эдим.
Кере бичикке
бир де кўнду
жетирбезим.
Кандый ла чаазын
энелў
кандый ла
вдўге тайылзын.
Je мыны...
Купе-каюталардын
узун
сыныла
Јалканчак
чиновник
браатканын кўрбдим.
Паспорттор
табыштырадылар,
мен де

бойымнын
 кызыл када рлу
 бичигимди бердим.

Кезик паспортторго—
 оосто кўлумји.

Оскѳлбрин—
 тукурп ийгедий ајарадылар.

Темдектезе,
 англичандардын
 паспортын

кўуизегенин кѳргўзип
 аладылар.

Жедеген кижини
 кѳстѳриле јип,
 чылазыны јок
 бажырып тура,
 американецтин
 кере бичигин

сыйга бодоп
 чебер алгылайт.

Поляктыйы јаар—
 неме ондобой
 кѳргўлейт.

Поляктыйы јаар—
 кѳстѳрин тостойтот.

Тенегинен улам
 алаи кайкажат—
 бу кайдан,
 кандый-ондый

географический солундар?— деп турат.
 Кандый да
 кўун-санаазын кѳргўспей,
 алгыйдый бажын
 оноор
 бурубай,

датчандардын,
]ўзўн-]ўўр шведтердин
 паспортын
 кылчас та этпей
 алгылайт.

Сўрекей изў
 отко
 ѳртѳдип алгандый.

господин
оозын кенейте тыртыятат.
Онызы
господин чиновник
менин
кызыл кадарлу
паспортиямды алат.
Оны
бомба ла
ёжко
бодоп,
эки мисту
бритвады алат,
Жирме тилду,
узуны эки метр
Жыланга бодоп,
онон
жалтанат.
Носильщиктин
кбстори
типилдей берди.
кожыгарды
тегинге де апарар.
Жандарм
сыщик жаар
суракту корди,
сыщик дезе
жандарм жаар.
Маска-серпту
советский паспорт
колымда болгону учун
эмди
жандармдар
мени
канайда макатып
токтоп,
торт сандаар эди.
Мен бюрократизмди
борудий
кемирер эдим.
Кере бичикке
бир де кунду
жетирбезим.

Вл. Маяковский
СТИХИ
На алтайском языке

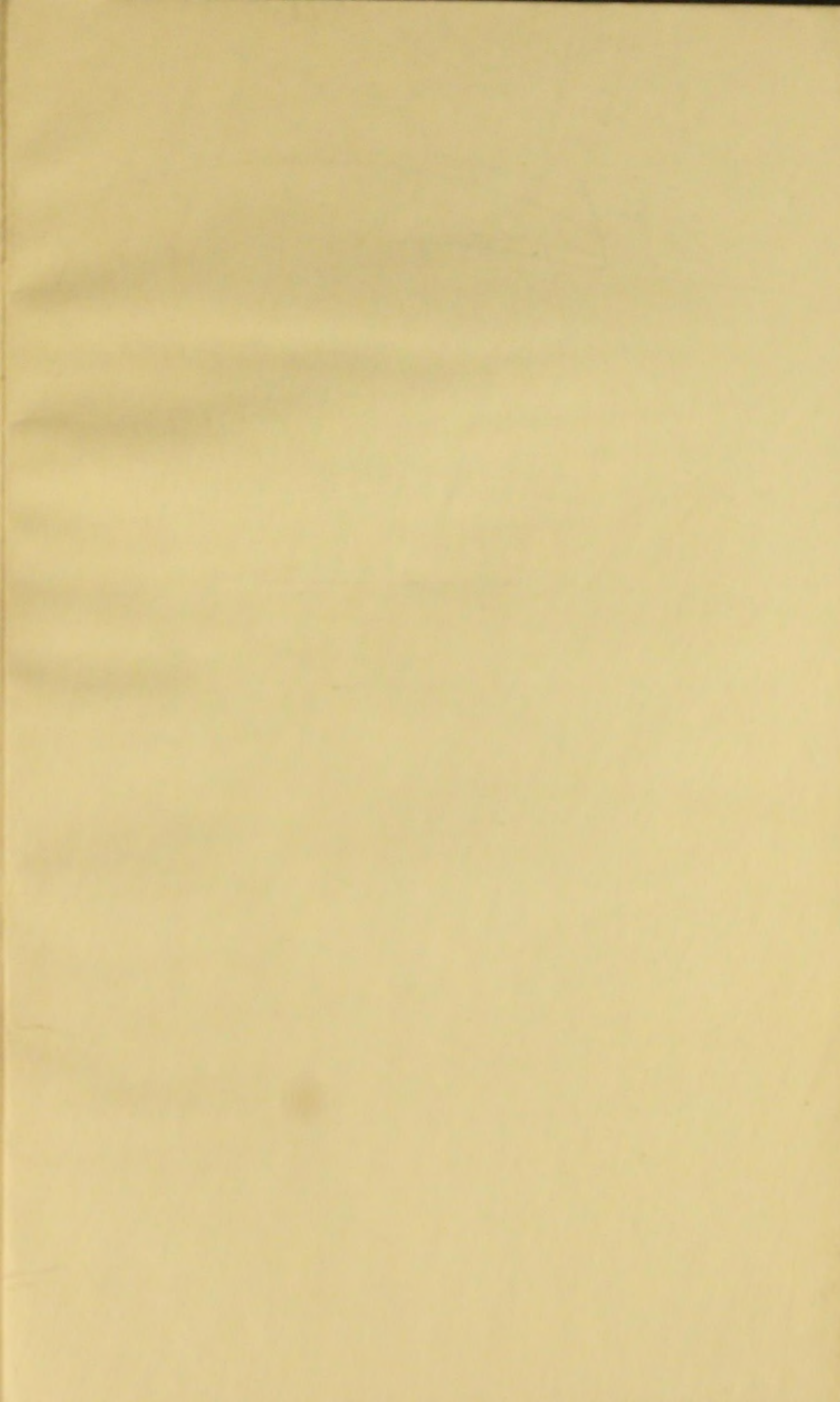
Редактор Н. П. Кучник.
Технический редактор М. И. Тхтнеков.
Корректоры М. Макошева, А. М. Борбуев.

* * *

Сдано в набор 9/X-57 г. Подписано к
печати 18/X-57. Формат 84×108¹/₃₂. Печ. л.
1,375. Уч.-изд. л. 2,41. Тираж 1500 экз.
Заказ № 85. Цена 1 руб. 20 коп. Базы
1 салк. 20 акча.

* * *

Горно-Алтайское книжное издательство.
Типография № 15. г. Горно-Алтайск,
проспект Сталина, 17.

Барзы 1 сэлк. 20 акча
Цена 1 руб. 20 коп.

Вл. Маяковский

С Т И Х И

На алтайском языке